

Udfald & indfald

[BUT WHERE'S HIS TAIL?]

Herbie Rides Again

I Politiken den 4. november bringer Herbert Steinthal en rettelse til en teateranmeldelse, hvori han daterede stykket ti år forkert. I samme anledning kunne han have revideret det regnestykke, der påstod, at Richard Widmark debuterede for 40 år siden i »Dyrekøbt« fra 1947. Men ellers kan man kun med tilfredshed hilse et initiativ til en ugentlig Herbert-Errata velkommen. Skulle den mod forventning udeblive, er her et indslag fra den geografiske forvirring: I anledningen af »Terror-hævneren« hed det: »Terror-hævneren« er den første film, Dmytryck (sic) har optaget i Europa. Det er simpelt hen en af hans bedste film.« For at ingen skal tro, der er tale om trykfejl, fortsætter Steinthal lidt længere nede: »Filmen, som er den første, Dmytryck (sic) har indspillet i Europa, er en af den amerikanske instruktørs ypperste.«

Efter disse massive repetitioner, ville det unægtelig være rart, om det passede, men et par titler kan måske hjælpe på Steinthals hukommelse: »Shalako« (Spanien), »Slaget om Anzio« (Italien) etc. Dmytryk har de sidste 10 år stort set kun arbejdet i Europa.

La Grande Bouffe

Den kummerlige sprogfantasi, der præger efterårets kommercielle film anbefalinger, bringer vemodigt tanken hen på udløjningsselskabernes små, uprætentiose tekstprogrammer, der opfandt begreber som »kunstnerisk leder« og kaldte Bergman regissør. Introduktionsprogrammet til den franske filmuge i september er et karakteristisk eksempel på den ny tendens. Det hedder i forordet: »Der er tale om seks top-

film, seks trestjernede delikatesser fra celluloidens Guide Michelin.«

Derefter placeres de seks film på menukortet i denne overraskende sammensætning: »Veninderne« og »Her med de små englænderinder« udgør hors d'oeuvres, »lækre forretter«, som der står, og de følges af »Fætter-kusine«, der er menuens »hvidvinsdampede fiskefillet«, mens »Providence« som »ægte peberbøf« udgør den egentlige hovedret. Videre hedder det: »På dette tidspunkt vil de fleste nok føle sig mætte, men filmværkstedets Escoffier har en vidunderlig soufflé at byde på: »Manden der elskede kvinder«, og så står den på 3 timer og 12 minutters »kaffe og cognac i form af den dejligt fabulerende Celine og Julie«.

En bøvs må være tilladt her, inden det for god ordens skyld skal anføres, at dette kulinariske uleglyp hverken skyldes Lorry-eksperten Bendt Johansen eller Svend Aage Lorentz, derimod Ekstra Bladets Paul-Jørgen Budtz, fra annoncerne også kendt som J. P. Budtz og Poul Budtz Jørgensen.

Steen Gregers, Warner-Constantin-Lademann, følger trop i selskabets sæsonkatalog, men han må ud i naturen for at beskrive sine følelser. Han siger det med blomster: »To store, opmuntrende, spændende dusin af lovende filmspirer, som er håndplukkede med stor omhu, og som vi føler os overbevist om vil udvikle sig til fuld blomst »with that sweet smell of success«, når de dyrkes og plejes i et udbyttetørstende tidsfordrivhus.« Det må være noget ganske særligt, der har inspireret Gregers til denne udladning. F.eks.: »I skovbrandens helvede«, »Med døden i hælene«, »Eksorcisten II: Kætteren«, »Den dræbende flodbølge«, »White Buffalo«, »21 timer i München« og »Orca – The Killer Whale«.

Måske en »kunstnerisk leder« ikke var så dum endda.

Mon(k)ey Business

Aktuelt har i november kørt en klynkeserie under fællesrubrikken »Hvem stopper kulturen?«. Her har Henrik Stangerup, hvis forbrødring med Henrik Sandberg i TV vi heller ikke glemmer, haft lejlighed til at definere, hvem der stopper hvad. De, der har stoppet »Jorden er flad« i Dansk TV, er enten munkemarxister eller abortmagistre. Han siger endvidere: »Det er da skørt, at den danske stat via filmordningen med den ene hånd investerer penge i filmen, mens den med den anden hånd laver filmen til skosværte.« Ræsonnementet bygger på en paragraf, der heldigvis endnu ikke står i filmloven: at staten skulle være forpligtet til at smide gode penge efter dårlige. Allerede købmanden i Venedig vidste, det var en skidt forretning, og det bliver man hverken munk eller marxist af at holde sig for øje.

Fleuretten

Breve

Om »Hærværk«

I begyndelsen af filmen »Hærværk« er der en scene, hvor hovedpersonen Ole Jastrau redder en statuette farligt udsat for et barns leg. Hengivent holder Jastrau den lille figur i hånden, føler dens vægt i armen, lader fingrene glide over dens flade. Han kan li' den. Den ligner hele hans måde at opleve verden på, for verden er for ham kun stof. Kugler, kegler og cylindre. I det lever han. Et soveværelse er en seng med vægge om, en kasse. Og på samme måde med en spisestue. Man kan kigge ned i den ovenfra. Se bordets flade med flaskernes cylindre, glassene der runder sig om væsken, tallerknernes cirkler og gestalterne på stolene omkring arrangementet. Man kan også gå rundt om dem. Se dem fra alle sider og konstatere at de ikke byder på overraskelser. De er der bare. Tydeligt modellerede. Men materie i mere end én forstand. For under overfladen aner man et råd, som intet dække kan skjule. Der er svamp i dem.

Sådan er Jastraus verden og i den er altså kun den lille figur fuldkommen fast. Alt andet er i skred henimod mere fordærv. Men fordærv behøver ikke være fortabelse. Kun den der har en sjæl kan miste den. Og hvad sjæl er ved hverken Jastrau eller den film, der er Jastraus. For filmen er som han. Ser intet emne men alene stof. Den er skulpturel. Uden stemning eller atmosfære anskuer den tydelige former i et ordnet lys. Hvide eller grå, røde eller blå ansigter, der alene er betragtet for deres plastiske værdi skyld. Og imens de kan beses bæller de i sig. Ingen ved hvorfor. De bæller bare og svinger samtidig frem og tilbage henimod og bortfra hinanden på stedet, hvor de står. Som tumlinge. Den eneste indbyrdes kontakt de opnår er en art keglekontakt. Efter sammenramlingen kommer sjuppet tilbage. Den slags ser altid sjovt ud – og lidt uhyggeligt. Således også her. Grinagtigt og grumt er det ikke til at lade være med at se på. Også fordi disse tumlinge er originale. Bedre end den slags plejer at være. Koldblodigt udført.

Og imens drejer og skruer, stiger og synker kameraet ud og ind og op og ned mellem figurerne, kasserne, keglerne og cylindrene i en kredsgang, der er lige så